

บทคัดย่อ

ปัจจุบันการค้าระหว่างประเทศมีความสำคัญมากขึ้นและได้ขยายตัวไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งการค้าระหว่างประเทศของไทยได้ขยายตัวอย่างสม่ำเสมอตลอดมา ส่งผลให้กิจการขนส่งสินค้าต้องขยายตัวเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับความต้องการนำเข้าและส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศ ซึ่งระบบการขนส่งที่ถือว่าสำคัญและเป็นที่ยอมรับมากที่สุด คือ การขนส่งทางทะเล เมื่อการขนส่งสินค้าทางทะเลเป็นที่ยอมรับและมีความสำคัญ เรือจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะเรือเป็นยานพาหนะหลักที่ใช้ในการขนส่งสินค้าทางทะเล การใช้ประโยชน์จากเรือ ความสามารถในการบรรทุก ความพร้อมในการเผชิญภัยทางทะเล จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

ในบางกรณีเรือบรรทุกสินค้าไม่สามารถขับเคลื่อนหรือไม่มีกำลังขับเคลื่อนด้วยตัวเอง เนื่องจากเรือบรรทุกสินค้าไม่มีกำลังเพียงพอหรือเรือลำเลียงสินค้าไม่มีเครื่องยนต์จึงไม่สามารถขนส่งสินค้าไปยังจุดหมายปลายทางได้ หรือ กรณีที่เรือสินค้าไม่สามารถเข้าหรือออกจากท่าเรือได้อย่างปลอดภัย จึงต้องมีการขอใช้บริการเรือที่มีกำลังแรงม้าสูง เพื่อเข้ามาช่วยทำการลากจูงเรือ จึงเรียกการกระทำดังกล่าวว่า “การลากจูงเรือ” หรือ “Towage” โดยจะมีการทำสัญญาลากจูงเรือ (Towage Contract) ซึ่งเป็นการบริการลากจูงเรือหรือวัตถุทางทะเลจากที่แห่งหนึ่งไปยังที่อีกแห่งหนึ่ง และคู่สัญญามีการตกลงกันที่จะจ่ายค่าตอบแทน

การลากจูงเรือของประเทศไทยนั้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท กล่าวคือ ประเภทแรก เป็นการลากจูงเรือในบริเวณท่าเรือ ซึ่งเป็นลักษณะการลากจูงที่ผู้ลากจูงมีหน้าที่ในการช่วยเหลือเรือสินค้าในการเข้า-ออกร่องน้ำหรือบริเวณท่าเรือได้อย่างปลอดภัยตามคำแนะนำของผู้นำร่อง ประเภทที่สอง เป็นการลากจูงเรือในทะเลเป็นกรณีที่เรือลากจูงทำหน้าที่ช่วยลากเรือหรือวัตถุทางทะเลจากที่แห่งหนึ่งไปยังที่อีกแห่งหนึ่ง โดยผู้ลากจูงมีอำนาจในการควบคุมและสั่งการ

สำหรับการลากจูงเรือในต่างประเทศ อาทิเช่น ประเทศจีน ประเทศโครเอเชีย ประเทศเวียดนาม ประเทศฝรั่งเศส นั้น กฎหมายลากจูงเรือของประเทศเหล่านี้จะถูกบัญญัติอยู่ในกฎหมายที่มีลักษณะเป็นประมวลกฎหมายพาณิชย์นาวี (Maritime Code) ซึ่งรวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพาณิชย์นาวีทั้งหมด เช่น เรื่องการรับขนของทางทะเล เรือเดินทะเล เรือโดนกัน การช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล การประกันภัย การเฉลี่ยความเสียหายทั่วไป และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพาณิชย์นาวีไว้อย่างครบถ้วน ส่วนประเทศอังกฤษ ข้อกำหนดเกี่ยวกับการลากจูงเรือจะอยู่ในรูปของสัญญามาตรฐาน (Standard Form) ซึ่งถูกกำหนดขึ้นจากคู่สัญญาฝ่ายเดียวที่

มีอำนาจในการต่อรองที่เหนือกว่าคู่สัญญาฝ่ายตรงข้าม โดยไม่สามารถที่จะเจรจาต่อรองเงื่อนไขแห่งสัญญาที่ตนต้องยอมรับ

ปัจจุบัน ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลากจูงเรือซึ่งได้บัญญัติไว้กระจัดกระจายอยู่ในหลายพระราชบัญญัติ และไม่มีการกำหนดเรื่องระบบความรับผิดชอบไว้เป็นการเฉพาะ ประกอบกับการลากจูงเรือเป็นกิจการที่เริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในทางการค้าระหว่างประเทศ ดังนั้นจึงมีความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมีการร่างกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการลากจูงเรือ เพื่อให้มีกฎหมายฉบับเดียวที่ประกอบด้วยทุกประเด็นที่ตอบสนองต่อธุรกิจการลากจูงเรือ โดยไม่ต้องใช้เวลาอันนานกับการแก้ไขกฎหมายอื่น และยุทธศาสตร์การผลักดันกฎหมายฉบับเดียวจะง่ายกว่าการแก้ไขกฎหมายหลายฉบับ รวมทั้งเป็นการประหยัดทรัพยากรในการดำเนินการ เนื่องจากการยกร่างกฎหมายเพียงฉบับเดียว

แม้ว่าในเรื่องของการลากจูงเรือจะมีเนื้อหาค่อนข้างน้อย แต่มีความสำคัญสำหรับธุรกิจพาณิชย์นาวี หากนำไปบัญญัติไว้เป็นเพียงหมวดหนึ่งในพระราชบัญญัติฉบับใดฉบับหนึ่งที่มีอยู่ขณะนี้ อาจจะไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ของการลากจูงเรือและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับนั้นมากนัก อีกทั้งประเทศไทยยังไม่มีประมวลกฎหมายพาณิชย์นาวี (Maritime Code) เหมือนของต่างประเทศที่จะนำเรื่องการลากจูงเรือไปบัญญัติไว้ ซึ่งกฎหมายที่จะร่างขึ้นมานั้นควรมีรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลากจูงเรือ เพื่อให้กฎหมายที่ถูกยกร่างนั้นมีความสมบูรณ์และเหมาะสม โดยควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. มีเนื้อหาที่ครอบคลุมสาระสำคัญของการลากจูงเรือทุกประเภทให้มีความชัดเจนมีรายละเอียดของขอบเขตการบังคับใช้ว่าสามารถบังคับใช้กับเรือประเภทใดได้บ้าง การกำหนดสิทธิหน้าที่ระหว่างผู้ให้บริการและผู้ให้บริการเรือลากจูง รวมถึงในเรื่องความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีโอกาสทราบและเข้าใจเนื้อหาสาระสำคัญของการลากจูงเรือ

2. มีความเป็นสากลได้รับการยอมรับจากนานาประเทศโดยคำนึงถึงจารีตประเพณีการลากจูงที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศไทย

3. เนื้อหาของกฎหมายสามารถอุดช่องว่างในส่วนที่กฎหมายไทยนำมาปรับใช้ไม่ได้จากการศึกษาวิจัยทำให้ผู้เขียนมีความเห็นว่า การที่ประเทศไทยจะมีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการลากจูงเรือ จะเป็นการพัฒนาระบบการลากจูงเรือของประเทศไทยให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาและค้นคว้า และยังช่วยทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการลากจูงเรือ สามารถเข้าใจถึงสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบของตนได้อย่างชัดเจนก่อนที่จะตัดสินใจเข้าทำสัญญาลากจูงเรือ นอกจากนี้ ยังทำให้ประเทศไทยมีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น ได้รับการ

ยอมรับจากนานาประเทศและยังเป็นการรักษาผลประโยชน์ทางด้านกิจการพาณิชย์ของ
ประเทศไทยไว้ได้อีกด้วย